

## MAGYAR LÁSZLÓ MEGKERÜLT RÉGI-ÚJ KÉZIRATOS TÉRKÉPE

Magyar Lászlót a Magyar Tudományos Akadémia 1858. december 5-én választotta levelező tagjává. Távollétében Hunfalvy János 1859. október 10-én olvasta fel székfoglaló értekezését [1]. Neves Afrika-utazónk életét azóta sokan sokféle szempontok alapján vizsgálták és vizsgálják még napjainkban is. Ennek oka, hogy kalandos élete során készített feljegyzései sok újdonsággal szolgáltak a 19. századi tudományos körök számára. Az eddig ismert anyagokból azonban kiderül, hogy munkásságának csak egy töredéke került elő a levéltárak és könyvtárak mélyéről [2]. Ráadásul e dokumentumoknak a keletkezési idejük és lelőhelyük az egyes forrásjegyzékekben eltérő módon jelennek meg. Különböző feltevések láttak napvilágot a hiányzó kötetekkel, térképekkel kapcsolatban, de a leghitelesebb bizonyítékoknak az eredeti kéziratok anyagok és a korabeli feljegyzések tűnnek. Természetesen a tudományos igényű vizsgálatok ezeknél sem mellőzhetők. Ebben a témában folytatott térképészeti kutatás mérföldkőhöz érkezett.

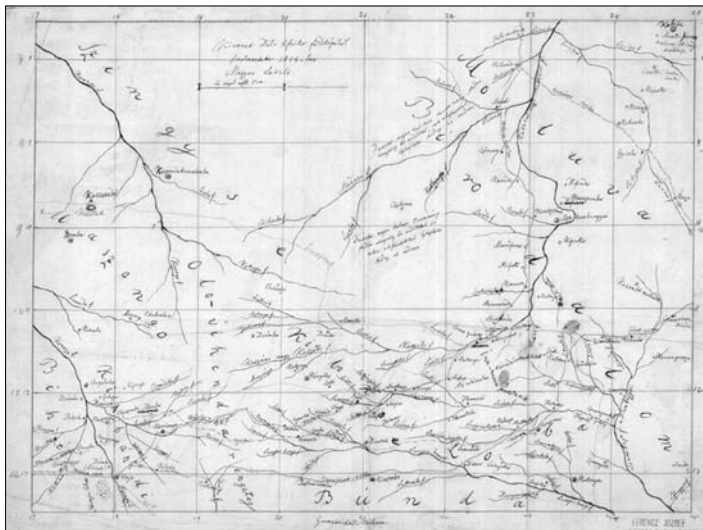
Magyar László munkái között viszonylag kevés kézzelfogható térképi anyag található. Ennek legfőbb oka, hogy az általa készített iratok jelentős része napjainkig nem került elő. A kor tudományos képviselőivel és a gyarmati terület portugál kormányzóságával folytatott levelezéséből tudható, hogy a jelentősebb támogatás nélkül véghezvitt felfedezéseiről háromkötetes leírást készített [3]. Az első kötetet még 1857-ben küldte el apjának, Magyar Imrének, aki azt Hunfalvy János akadémikusnak adta át. Ez a mű 1859-ben magyar és német nyelven is megjelent [4]. A másik két kötetet is a hozzájuk csatolt térképekkel együtt már 1857-ben biztosan megírta, a későbbiekben csak apróbb módosításokat tervezett. Az egyes kötetek tartalmáról, területi lehatárolásáról egy 1857. június 9-én kelt, a benguelai kormányzóságnak címzett levélben részletesen beszámolt [5]. Minden bizonnyal ez a három kötet tartalmazza felfedezéseinek legfontosabb eredményeit.

Mindezek mellett azonban kiterjedt levelezést folytatott a kor tudományos képviselőivel és a gyarmati területek portugál kormányzóságával. Ezek közül számos levele ismert, amelyekből a hiányzó dokumentumokra lehet következtetni. Ilyen az 1858. november 16-án legfőbb hazai pártfogó-

jának, Hunfalvy Jánosnak küldött levele is [6]. Ehhez csatolta a Moluva, más néven Moropuu és Lobál országokról szóló leírását, valamint a területet bemutató térképlapot. Ezt a tanulmányt olvasta fel Hunfalvy Magyar László székfoglalójaként [7]. Ugyanez jelent meg August Petermann földrajzi közleményeiben [8] annyi különbséggel, hogy a mellékelt térkép újraserkesztett változatát Petermann ebben a kiadványban közzé is tette [9]. Ez volt az az utolsó pont, ahol az eredeti kéziratok térképet hivatkozásként megemlítik. Ettől fogva hosszú ideig a különböző tanulmányok mind a Petermann-féle másolatra utalnak.

Még 1937-ben Thirring Gusztáv, az egyik legátfogóbb Magyar László munkásságát feldolgozó tanulmány szerzője, többes számban utalt a „térképek”-re, pontos forrásmegjelölést azonban nem adott [10]. A már említett levelezések és tudósítások egyértelműen több térkép megszerkesztéséről szólnak, amiket Magyar László saját kezűleg készített, közülük viszont csak egyetlen kéziratok térkép volt ismert napjainkig [11]. A hivatkozott, de soha nem látott dokumentumok hiánya könnyen elfogadható volt, mivel Magyar László 1864-ben bekövetkezett halála után hagyatéka nem került vissza Magyarországra. A Magyar Tudományos Akadémia részéről Hunfalvy János kért tájékoztatást a sír hollétéről és a hagyaték hazaszállítási feltételeiről. A portugál hatóságok 1872-ben arról számoltak be, hogy a Magyar László hátrahagyott tárgyait őrző két láda lángok martaléka lett [12]. Ezt a hazai tudományos körök is nehezen fogadták el, de Magyar László halálától eltelt nyolc évet túl hosszú időnek gondolták ahhoz, hogy még érdemben intézkedni lehessen. Mindenesetre a fenti hír hitelességét erősíti a luandai levéltárból előkerült hagyatéki anyag listája, amelyben részletesen olvasható Magyar László tárgyait őrző két láda tartalma, valamint az 1872-es tűzvész említése [13]. Emiatt sokáig úgy tűnt, hogy a hiányzó iratok és térképek keresése hiábavaló.

Bizonyára számos kézirat ténylegesen megsemmisült, ugyanakkor elhamarkodott lenne valamennyi dokumentumról lemondani. A kolozsvári egyetem egy külön-gyűjteményéből 2007 áprilisában Bartos-Elekes Zsombor térképész kollégám felfedezésében igen értékes térkép került elő (1. kép).



1. kép Kivonat Dél-Afrika földképéből. Szerkesztette 1858-ban Magyar László. A térkép kivágata: déli szélesség  $\sim 8^{\circ}$ – $13^{\circ}$ , keleti hosszúság (Greenwichtől):  $\sim 17^{\circ}$ – $25^{\circ}$ ; méretaránya:  $\sim 1 : 2\,000\,000$ ; papírmérete:  $\sim 50 \times 40$  cm.

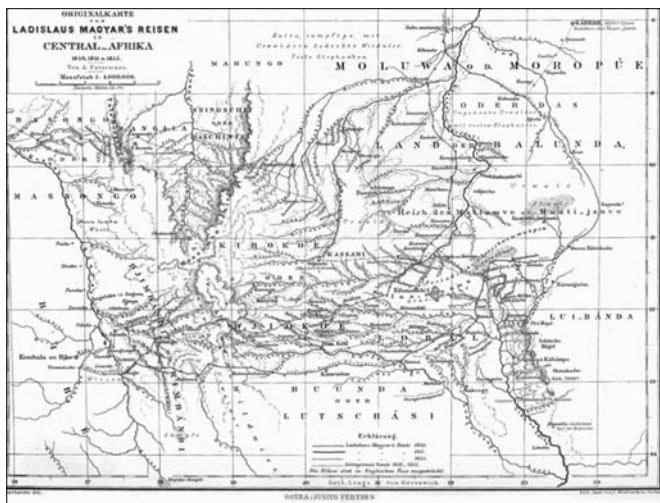
Cholnoky Jenő 1905 és 1919 között az akkori kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Földrajzi Intézetének tanszékvezetőjeként építette ki a térképtárat. Mivel 1919 novemberében kiutasították Kolozsvárról, az országos viszonylatban is jelentős gyűjteményt kénytelen volt hátrahagyni. Cholnoky hagyatéka 2001-ig több évtizeden át egy raktár mélyén porosodott, ekkor került ismét szem elé. Jelenleg a gyűjtemény a Babeş-Bolyai Tudományegyetem épületében található Kolozsvárról, a Cholnoky Jenő Földrajzi Társaság kezeli, katalogizálása jelenleg is tart [14]. A tizenöt éven keresztül gyarapodó gyűjtemény minden darabjáról ugyan vezethettek részletes katalógust, de ez ma nincs meg, ezért sok egyedi atlasz, kézirat, térkép, illetve üveglemezre készített fénykép maradt rejtve a tudományos kutatások elől. Így merülhetett feledésbe Magyar Lászlónak a korábban csak Petermann közleményeiben másolatként ismert térképe (2. kép).

Az eredeti térképlap útja csak feltevések során követhető napjainkig, de mindenképpen árulkodó arra nézve, hogy miként lapulhatnak meg további értékes dokumentumok különböző irattárakban. A most előkerült „földkép” a már említett „Rövid tudósítás a Moluva vagy Moropuu és Lobál országokról”

című értekezés mellékleteként került Hunfalvyhoz, aki azt August Petermann számára továbbította, hogy közleményeiben megjelentesse. Eddig az tűnt valószínűnek, hogy az 1854-től Petermann által vezetett Justus Perthes Földrajzi Intézetben, Gothában kell keresni az eredeti kéziratot. Ma már azonban biztosra vehető, hogy Petermann visszaküldte Hunfalvynak, aki az 1872-ben megalapított Magyar Földrajzi Társaság gyűjteményéhez csatolta az értékes térképet. Cholnoky Jenő 1905-től 1910-ig főtájkára, 1914 és 1945 között pedig elnöke volt a Magyar Földrajzi Társaságnak. Talán a Ferenc József Tudományegyetemen töltött tanári éve alatt vihette a térképet magával Kolozsvárra, ahonnan a kényszerű, gyors távozást követően már nem tudta Budapestre hozni, sőt feljegyzést

sem hagyott róla. Ezek után az sem teljesen meglepő, hogy a Társaság alelnöke, Thirring Gusztáv 1937-ben megjelent monográfiájában sem említett pontos adatot a térkép hollétéről.

A térképlap kivágata, vízrajza, a települések helyzetei és a berajzolt útvonalak egyértelműen jelzik, hogy az 1860-ban megjelent Petermann-féle térkép a most előkerült lap másolata. Természetesen a fordításból adódóan az írásmód már eltért az eredeti



2. kép Originalkarte von Ladislaus Magyar' Reisen in Central Afrika 1850, 1851 und 1855. in: Petermann's Geographische Mittheilungen (1860), 10. tábla

változattól, bár valójában nem is lehet fordításról beszélni, mert hangzás alapján történt a névátírás. Éppen ezért a nevek könnyen azonosíthatóak. Két hosszabb magyarázó szöveg is olvasható a kéziratot változaton, amelyek némi rövidítéssel, de szintén megtalálhatók az újraserkesztett térképen. Fontos információt ad és egyben jó azonosító jelként szolgál Magyar 1850., 1851. és 1855. évben tett utazásainak, illetve Livingstone útvonalának jelölése. (A téma tágabb vizsgálatában ennek különösen nagy jelentősége van, hiszen vitatott kérdés, hogy a két utazó mennyire tudott egymásról, illetőleg valóban létrejöhetett-e kettejük találkozása [15].)

A két térkép között szembeötlő különbség a domborzatábrázolásban van. Amíg az eredeti kéziratot térképen nincsen külön domborzatábrázolás, addig a nyomtatott változaton csíkozás szemlélteti a terepviszonyokat. Ezek metrikus pontosságára azonban semmi nem utal, valószínűleg a vízrajz alapján történt felszerkesztése. Az újraserkesztést követően a méretarány is változott, amit a papírméret indokolhat.

Ezek a hasonlóságok alátámasztják a fenti feltevést, miszerint a Kolozsvárott előkerült térképről készült Petermann melléklete. Ebből azonban még nem következik, hogy a már korábban ismert – egyetlen – kéziratot térkép (3. kép) szerzője és a most újra előkerült térképlap készítője ugyanaz a személy lenne. A térképvivágotok – a kelet–nyugati szelvényhatárok mentén jelentkező kisebb pontatlanságtól eltekintve – egy hosszúsági foknyi fedéssel összeilleszthetők, ez azonban csak a topográfia alapján tehető meg,

mivel a két térképen a hosszúsági fokok megírásai egy fokkal eltérnek. A Kolozsvárott előkerült 1858-as térképen ráadásul a szélességi fokok utólag javítva – pontosabban rontva – lettek. A változtatás oka még magyarázatra szorul.

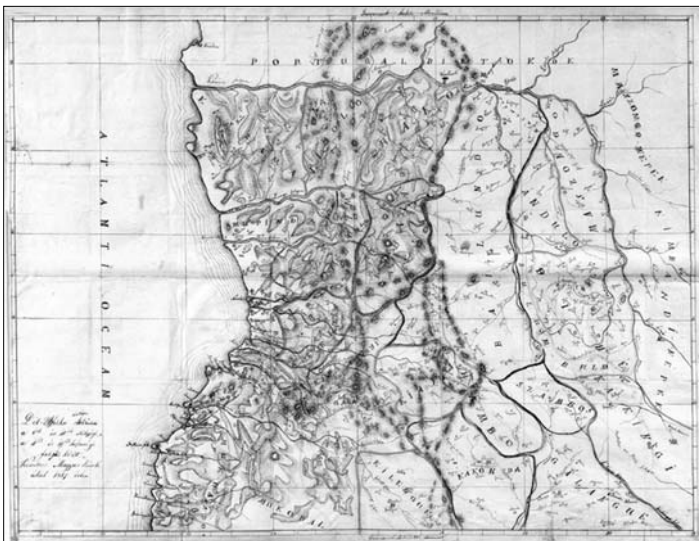
A felsorolt kérdéses pontokon túl további vizsgálatokat kell elvégezni az alapos összehasonlíthatóság érdekében. Vízjel hiányában papír-anyagvizsgálatokkal nem sok objektív eredmény várható. Ráadásul a 19. század közepén a papírkereskedelem már olyan mértékű volt, hogy az egyes papírkészítő műhelyeket pusztán anyag-vizsgálat alapján nem lehet elkülöníteni. A rajzoláshoz használt tus és színes festék, illetve ceruzavonalak ugyan adhatnak már némi alapot kor meghatározásra, de abszolút eredmény itt sem várható. Ezek a vizsgálatok legfeljebb az összehasonlításban segítenek, amit a szöveges elemek írásképeinek szakember által történő elemzése egészíthet ki. Ezek után lehet tárgyilagosan kimondani, hogy a térképi és szöveges dokumentumok szerzői egyeznek-e, továbbá a felhasznált íróeszközök, papírok portugál, angol, esetleg magyar forrásból származnak-e.

A most előkerült térkép mindenestre első ránézésre jól beilleszthető Magyar László eddig ismert munkái közé.

Nemerkényi Zsombor

## IRODALOM

1. Magyar László, „Rövid tudósítás a Moluva vagy Moropuu és Lobál országokról”, *Akadémiai Értesítő* 11. (1859), pp. 921–941.
2. „Magyar László munkásságának értékelése, térképészeti, földrajzi és kulturális antropológiai elemzés alapján” T025842 OTKA kutatás (1998-2001) témavezető: Klinghammer István egyetemi tanár
3. Levél Hunfalvy Jánoshoz (Bihé, 1857. február 20. és március 1.), in: Thirring Gusztáv, ed., *Magyar László tudományos működése. Kritikai adalék a magyar földrajzi kutatások történetéhez. Magyar László kiadatlan írásaival* (Budapest: Kilián, 1937), pp. 136–137.
4. Magyar László délafrikai utazásai 1849–57. években. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából sajtó alá egyengette és jegyzéssel ellátta Hunfalvy János, MTA I. tag. Első kötet, (Pest: Eggenberger, 1859)



3. kép Dél-Afrika térképe, a 8. és 15. szélességi, s a 11. és 19. hosszúsági fokok között. Készítve Magyar László által 1857 évben. Faksimile kiadás, (Budapest: Cartographia Vállalat, 1993)

- Magyar László's Reisen in Süd-Afrika in den Jahren 1849 bis 1857. vol. 1., (Pest – Leipzig: Lauf-fer–Stop, 1859)
5. Levél a benguélai kormányzóshoz, (1857. június 9-én) in: Thirring Gusztáv, ed., Magyar László tudományos működése. Kritikai adalék a magyar földrajzi kutatások történetéhez. Magyar László kiadatlan írásaival, (Budapest: Kilián, 1937), pp. 143–144.
  6. Levél Hunfalvy Jánoshoz, (1858. november 16-án), in: Thirring Gusztáv, ed., Magyar László tudományos működése. Kritikai adalék a magyar földrajzi kutatások történetéhez. Magyar László kiadatlan írásaival, (Budapest: Kilián, 1937), pp. 145–149.
  7. Magyar László: Rövid tudósítás a „Rövid tudósítás a Moluva vagy Moropuu és Lobál országokról”, Akadémiai Értesítő 11. (1859), pp. 921-941.
  8. Ladislaus Magyar's Erforschung von Inner-Afrika. Nachrichten über die von ihm in den Jahren 1850, 1851 und 1855 bereisten Länder Moluwa, Morupu und Lobal, in: Petermann's Geographische Mittheilungen (1860), pp. 227–237.
  9. Originalkarte von Ladislaus Magyar' Reisen in Central Afrika 1850, 1851 und 1855. in: Petermann's Geographische Mittheilungen (1860), 10. tábla
  10. Thirring Gusztáv, ed., Magyar László tudományos működése. Kritikai adalék a magyar földrajzi kutatások történetéhez. Magyar László kiadatlan írásaival, (Budapest: Kilián, 1937)
  11. Dél-Afrika térképe, a 8dik és 15dik szélességi, s a 11dik és 19dik hosszadási fokok között. Készítve Magyar László által 1857 évben. Faksimile kiadás, (Budapest: Cartographia Vállalat, 1993)
  12. Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. (1872), p. 195.; (1873), p. 39.
  13. Sebestyén Éva: Levéltári kutatástörténet: Magyar László, in: Africana Hungarica (1998/2), pp. 303–327.
  14. Bartos-Elekes Zsombor: A kolozsvári Cholnoky Jenő Térképtár bemutatása, in: Erdélyi Gyopár (2007/3), pp. 16–17.
  15. Nemerkenyi Zsombor: Magyar térképész az Afrika-kutatásban, in: Studia Cartologica (2002), p. 105.

## KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A TENGEREK ÁBRÁZOLÁSÁRÓL DR.PAPP-VÁRY ÁRPÁD: „TÉRKÉPTUDOMÁNY” CÍMŰ MUNKÁJÁVAL KAPCSOLATBAN

A közelmúltban jelent meg Papp-Váry Árpád „Térképtudomány” című „A pálcikatérképtől az úrtérképig” alcímet viselő könyve, amely az 1983-ban napvilágot látott Klinghammer István–Papp-Váry Árpád szerzőpáros „Földünk tükre a térkép” című térképészeti alpművének erősen átdolgozott és bővített kiadása. Őszintén szólva kerestem is az utalást erre a tényre, aminek helye az Előszóban lenne. Előszó azonban meglepő módon nincs a műben...

Nagyon megtisztelő számomra, hogy egy ilyen hiánypótló térképészeti műben a Szerző, Papp-Váry Árpád, a 159. oldalon külön, név szerint is megemlékezik munkámról – „bevonultatva” ezzel személyemet a magyar térképészet történetébe –, és nem csak a feldolgozott irodalom jegyzékében szerepelek. Idézem az ott írtakat:

„Az 1960-as években a mélytengeri kutatások nyomán a korábbi egyhangú tengerfenék elképzelés helyett törésekkel, árkokkal, padokkal tagolt tengerfenék képe kezdett kirajzolódni. Márton Mátyás a Kartográfiai Vállalat Világatlásának 1985. évi kiadá-

sában szerette volna bemutatni a tengerfenék mozgalmasan tagolt felszínét. Rábészélte **Baranyi Jánost**, hogy IV. számú világvetületét szerkessze meg, Goode vetületéhez hasonlóan, szárazföldi megszakításokkal, az egységes tengerfelszínnek bemutatása érdekében. Márton javaslatai nyomán Baranyi kidolgozta az új vetületet, és Györffy János kiszámította a vetület képét.” (Györffy helyesen: Györffy – MM)

Az idézet azt sugallja – és ez, mint látni fogjuk nem volt egészen így –, hogy Márton Mátyás próbálkozása Baranyi János és Györffy János közreműködésével rövid idő alatt, sikeresen megvalósult. Két kérdéskörhöz szeretnék pontosításokat fűzni, megfelelően alátámasztva mondandómat hivatkozásokkal (igen gyakran korabeli önhivatkozásokkal), a javítás szándékától vezérelve:

- „a tengerfenék mozgalmasan tagolt felszínének ábrázolási kérdéseihez; és
- az osztott Baranyi IV. vetület, majd pedig általában a Baranyi vetületek kérdésköréhez.

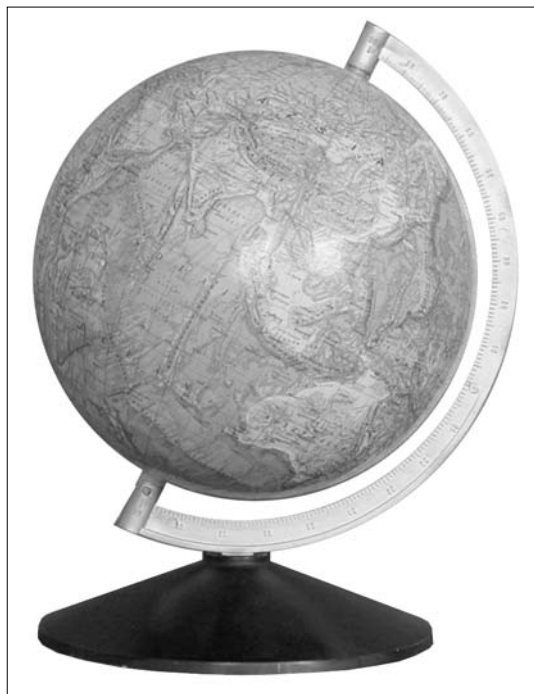
### A tengerfenék-domborzat korszerű ábrázolása

Magam valóban egész szakmai életemben törekedtem a tengerfenék-domborzat valóságához bemutatására, 1992 előtt a Kartográfiai Vállalatnál, utóbb

az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A történet kezdetei az 1980-as évek legelejére nyúlnak vissza, amikor a Kartográfiai Vállalat 2. Szerkesztő osztályán megkezdődtek a festett világtérkép szerkesztési munkálatai. Geofizikus végzettségemből adódóan „csendestársként” vettem részt a Kóvári József által szerkesztett Baranyi IV. vetületében készülő munkában (a felelős térképszerkesztő Csák Péter volt, a festés Nagy Lajos hozzáértését dicséri). A csendestárs „státusz” azt takarja, hogy én ekkor a „Magyarország földrajzinév-tára II.” munkálataiban vettem részt, azaz más volt a napi feladatomból, így csak konzultáció szintjén voltam „érintett” a festett világtérkép készítésében. A Kóvári Józseffel való együttműködés hozta, hogy 1984-ben lehetőség adódott munkaidőnk egy kis részét a 82 0013 munkaszámú kutatási témára fordítani. A 40 cm-es földgömb Atlanti-óceánt tartalmazó 2 db 30 fokos szegmensére osztályunkon egy kísérleti feldolgozás készült, amely részben a festett világtérkép tapasztalatai alapján új, korszerű mélységvonalrajzú, mélységiréteg-színezésű és summerrel (árnyékolással) kiegészített domborzatábrázolást valósított meg. „Tekintettel ... arra, hogy e témával mi munkaidőn túl is nagyon sokat foglalkoztunk” [1a], az eredmények összefoglalására, a tudományos háttér bemutatására és értékelésére az Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal pályázatára benyújtott díjnyertes tanulmány született [1]. Ez azonban **nem foglalkozhatott az 1985-ben megjelenő Nagy Világatlasz tengerfenékdomborzatának ábrázolási kérdéseivel**, hiszen az atlaszkiadás már annyira előrehaladott volt, hogy e kérdésnek akkor nem volt realitása, viszont ez a tanulmány szolgált alapul később egyetemi doktori értekezésem elkészítéséhez [2].

Ami tehát a **modern** mélységvonalas és/vagy mélységiréteg-színezésű **tengerfenékdomborzat-ábrázolást** illeti, sajnos a **Kartográfiai Vállalat (utóbb: Cartographia Kft.) világatlaszaiban a mai napig még nem jelent meg** ilyen. A Baranyi IV. vetületében készült festett világtérkép két atlaszoldalas változata sem pótolta – nem is pótolhatta – ennek hiányát. A kiadásról kiadásra bővülő-megújuló Világatlaszban 2004-ben váltotta fel a korábbi Érdi-Krausz vetületű világtérképeket Baranyi IV. vetülete, de az újonnan elkészített világtérkép is a negyedszázaddal korábbi tengerábrázolással készült! Ami a tágabban értelmezett témát illeti, némi előrelépés csupán **az 1992. évi kiadásban** történt, de ez is **csak a tengerfenékdomborzati névrajzot** érintette [3].

Az előbb említett, 1984-ben az Atlanti-óceán területére készült kísérleti feldolgozás eredményeképp



1. ábra A 25 cm átmérőjű természetföldrajzi földgömb

pen azonban **1985-ben** a 2. Szerkesztő osztályon szerkesztettünk egy új **25 cm átmérőjű természetföldrajzi földgömböt** (1. ábra). A gömbök 1986-ban jelentek meg magyar, angol, német és cseh nyelvű változatban, korszerű szárazföldi és tengeri domborzatábrázolással [4]. (Az eredeti elképzelés szerint ez a 40 cm átmérőjű tanári földgömb domborzatrajzából lett volna levezetve, ahol az igen elnagyolt ábrázolásban a következő magassági és mélység szintek szerepelnek: 5000, 2000, 500, 200, 0, -200, -2000, -4000 és -6000 m. A 25 cm-esen pedig ezek: 5000, 3000, 1500, 1000, 500, 200, 0, -200, -1000, -2000, -3000, -4000, -5000, -6000 és -7000 m.) Osztályvezetőmnek, Ajtay Ágnesnek köszönhető a munka ilyen kivitelezése, mert vállalta a korszerű ábrázolás ráfizetéses munkáját az elmaradott, de nyereséges ábrázolással szemben! Ez tette lehetővé, hogy **1986-ban** a vállalatnál irányításommal a TANÉRT megrendelésére, dr. Hajdú Lajos debreceni földrajztanár újítási javaslatára alapján készülő **40 cm átmérőjű szétszedhető szerkezeti Föld-modell**, a lemeztektonikai tematikus tartalmat jól támogató, a tengeri morfológiát kifejezően bemutató domborzatábrázolással jelenjen meg (2. ábra). 1988-ban pedig elkészült a **modell angol nyelvű kiadása** is, s ez utóbbi a **Nemzetközi Térképészeti Társulás budapesti konfe-**



2. ábra A 40 cm átmérőjű szétszedhető szerkezeti Föld-modell

**renciáján 1989-ben** a szemléltetőeszközök kategóriában **díjnyertes mű** lett! (Csak megemlítem, hogy Papp-Váry Árpád könyve 410. oldalán néhány mondat erejéig foglalkozik a Kartográfiai Vállalat földgömbkiadásával, de ezeket a munkákat nem említi.)

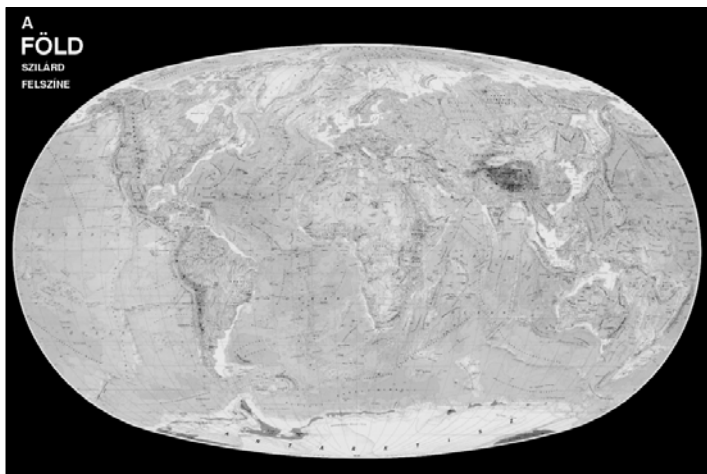
**1990-ben** egy több éven át tartó kutatássorozat, a 82 0031 munkaszámú „A Föld domborzata és vizei” című kutatási téma eredményeképpen elkészült a Baranyi IV. vetületében szerkesztett **„A Föld szilárd felszíne”** című térkép próbanyomata (3. ábra), amelyen a gömbökhöz hasonlóan törekedtünk a tengeri domborzat szárazföldivel egyenrangú ábrázolására [5]. Sajnos ez a térkép kiadása – a befektetett hatalmas munka ellenére –soha nem valósult meg, pedig ekkorra már a készülő kandidátusi dolgozatomban megtörtént a megfelelő elméleti háttér kidolgozása is, amely alátámasztotta az ábrázolás helyességét [6].

### Az osztott Baranyi IV. vetület

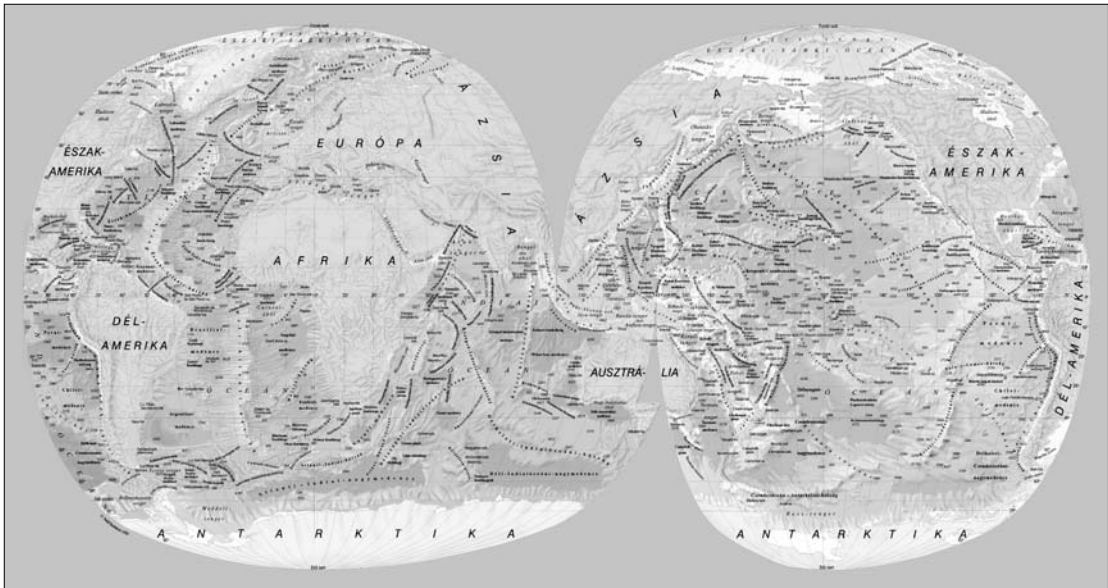
1986-ban osztályvezetőmmel, Ajtay Ágnessel és szerkesztőtársammal, Kővári Józseffel közösen újítási javaslatot [7] nyújtottunk be, amelynek második tételéhez, egy „Az óceánok” címmel kiadásra tervezett térkép vetületéül Baranyi János hozzájárulásával szerkesztettem meg a később osztott Baranyi IV. vetület néven a kandidátusi dolgozatomban is szereplő világtérkép-vetületet. Ennek lényege, hogy az óceáni témák korrektebb bemutatásának érdekében – az eredeti vetülettel szemben

– a Csendes-óceánt összefüggő területként képezi le azon az áron, hogy az ázsiai kontinenst szeli ketté.

Ekkora már nagyon jó szakmai kapcsolat alakult ki a vetület szerzője és köztem. Baranyi azonban nem volt híve a megszakított vagy osztott vetületeknek, ezért is nem foglalkozott a témával. A történeti hűség kedvéért meg kell azt is említenem, hogy nem én voltam, aki az első „csapást” mértem Baranyi IV. vetületére. 1980-ban Kővári József – éppen az előzőekben tárgyalt festett világtérkép szerkesztése kapcsán – a geometriai szerkesztési leírás alapján kiszámította Baranyi IV. vetülete 10°-os fokhálózati metszéspontjainak síkkoordinátákkal meghatározott értékeit. Ezen alapuló dolgozatát 1981-ben benyújtotta a Kartográfiai Vállalat KIM–KIT pályázatára (Kiváló Ifjú Mérnök–Kiváló Ifjú Térképész). Ebben a dolgozatban Baranyi IV. vetületének olyan – valóban Goode vetületéhez hasonló – megszakított változatát vázolja



3. ábra „A Föld szilárd felszíne” című térkép próbanyomata



4. ábra Baranyi IV. vetületének megszakított (osztott) változata Galács András „Óceánok–Sarkvidékek” című könyvében

föl), amely az északi féltekén egy (a ny. h.  $40^\circ$ -án, az Atlanti-óceánon elhelyezett), a déli féltekén két (a ny. h.  $40^\circ$ -án, az Atlanti-óceánon és a k. h.  $80^\circ$ -án az Indiai-óceánon elhelyezett) megszakítással tovább javítja az általános torzulású vetület egyébként is kiváló alaktartását Észak- és Dél-Amerika, valamint Ausztrália területére. A Baranyi–Kövári-vetületben – nevezük így – sajnos soha nem készült térkép.

Mivel hosszú ideig az általam szerkesztett, óceáni témák ábrázolására alkalmas osztott Baranyi IV. vetületben sem készült el az 1986-os újtási javaslatban tervezett, később a kandidátusi dolgozatomban is szereplő térkép, így a vetület részletesebb ismertetésére, publikálására sem került sor. 1992-t, a Térképtudományi Tanszékre kerülésemet követően azonban gyakran használtuk kutatási feladatok megoldásához – diplomamunkák és PhD értekezés – alptérképeként [8, 9, 10, 11, 12, 13]. Az első, nyomtatásban is megjelent változata ennek a vetületnek Galács András „Óceánok – Sarkvidékek” [14] című munkájában látott napvilágot 2003-ban (4. ábra)! (A színes sumbert Sziládi József – egykor a Kartográfiai Vállalatnál felelős térképszervező kollégám – készítette az általam szerkesztett szárazföldi és tengeri izovonalas, magassági- és mélységiréteg-színezésű térképterv alapján.) Majd 2004-ben alptérkép lett az „első magyar tengeratlaszban”, a Topográf–Nyír-Karta kiadta Nagy Világatlasz általam szerkesztett, „Tengerfenék-domborzat térképekkel, leírásokkal és adatokkal” címet viselő 32 atlaszoldalas fejezetében [15].

A matematikában kevésbé járatos lévén, Baranyi-hoz hasonlóan korábban én is geometriai szerkesztési leírással határoztam meg a vetületet. A szélesebb körű megjelenés azonban indokoltá tette a vetületnek a szakmai körök számára is hozzáférhető, nem csak geometriai szerkesztési eljárással meghatározott publikálását. Ennek korrekt matematikai leírására Györffy János tanártársamat kértem fel, így született a Papp-Váry Árpád által is idézett 2004-ben megjelent közös tanulmányunk [16]. A vetület további történetéhez még az is hozzátartozik, hogy – Györffy János kollégám egyetértésével – egyszerűs tanulmányként a német Kartographische Nachrichtenben publikáltam ezt a vetületet 2006-ban [17], ezt követően pedig az a megtiszteltetés ért, hogy Baranyi–Márton vetületként felkerült dr. Rolf Böhm vetületekkel is foglalkozó honlapjára:

[http://www.boehmwanderkarten.de/kartographie/is\\_netze.html](http://www.boehmwanderkarten.de/kartographie/is_netze.html)

[http://www.boehmwanderkarten.de/kartographie/is\\_netze\\_cyl\\_pseudo.html#baranyi-marton](http://www.boehmwanderkarten.de/kartographie/is_netze_cyl_pseudo.html#baranyi-marton)

A Baranyi-vetületekhez kapcsolódóan még egy félreértésre hívom fel a Szerző figyelmét. A 157. oldalon a következőket írja:

„Grafikus módszerrel Baranyi János (1932–1990) négyféle világtérkép-vetületet dolgozott ki.”

Már 1970-ben, a Nemzetközi Térképészeti Társulás Olaszországban megrendezett konferenciája alkalmából kiadott magyar tanulmánykötetben bemutatta Baranyi IV., VII., VIII., IX., X., XI., XII.

„földvetületeit”, ahogyan maga nevezte világtérképvetületeit [18]. Sajnos máig senki nem dolgozta fel a Baranyi-vetületek történetét, de azt tudjuk, hogy legalább két magyar térképész jelentősen hozzájárult a nemzetközi elfogadtatásukhoz, nevezetesen *Karsay Ferenc* [19] és *Györffy János* [20], akik segítettek néhány Baranyi-vetületnek a geometriai leíráson túli korrekt matematikai megfogalmazásában. Személy szerint ma is tisztelettel őrzöm azt a „Sok szeretettel Márton Matyi barátomnak Baranyi Jankótól” ajánlással nekem dedikált *Kartographische Nachrichten* számot 1987-ből, amelyben tanulmánya jelent meg [21]. Miután 1986-ban hozzájárult a Baranyi IV. vetület „megosztásához”, ilyen volt kapcsolatunk. Azt gondolom, hogy a fentiek felidézésével tiszteleghettem talán méltatlanul háttérbe szorult térképész kollégám, *Baranyi János* emlékének is, akit tanítómestereim között tartok számon.

### „Utószó” helyett

Az egykori tanítvány (*Papp-Váry Árpád* „Komplex atlaszok szerkesztésé”-re tanított az egyetemen), az egykori beosztott (rövid ideig igazgatóm volt a Kartográfiai Vállalatnál), a nem sokkal később általa szakmailag pozitívan bírált kolléga (kandidátusi dolgozatom egyik bírálója volt) jogán vettem a bátorságot az idézetek pontosítására.

Egy ilyen, mind a nagyközönség széles körű érdeklődésére, mind a föld- és a kapcsolódó tudományokban egyetemienken tanuló hallgatók figyelmére számot tartó mű – hiszen a kolofonoldalon láthatjuk, hogy az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával megjelent munkáról van szó – lektorálást érdemelt volna. Ez a Kiadó felelőssége is, bármily nagy ívű szakmai pályát futott be a Szerző. De ahogyan az „Előszót” is hiába kerestem, nem derült fény az esetleges lektor személyére sem.

Szívvel kívánom, hogy a mű következő kiadásában mód nyíljon a fellelt pontatlanságok kiküszöbölésére.

Dr. Márton Mátyás  
habilitált egyetemi docens  
ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék  
MTA–ELTE Térképészeti  
és Térinformatikai Kutatócsoport

### IRODALOM

- [1a] *Márton Mátyás–Kövári József*: Jelentés a 82 0013 munkaszámú kutatási feladat végrehajtásáról: „Tengerfenék-domborzat ábrázolásának vizsgálata (mintaszelvények)”  
*Kutatási jelentés, KV, Budapest, 1984. október 12.; 1 o. + [1] melléklet)*
- [1] *Márton Mátyás–Kövári József*: Az óceán- és tengerfenék-domborzat ábrázolása kisméretarányú térképeken (Gyakorlat és lehetőségek) *MÉM-OFTH tanulmány, KV, Budapest, 1984; 95 o., 41 ábra, 2 térképmell.*
- [2] *Márton Mátyás*: Az óceán- és tengerfenék domborzata. Tenger alatti felszínének ábrázolása kisméretarányú térképeken *Doktori értekezés, ELTE, Budapest, 1985; 129 o., 65 ábra*
- [3] *Márton Mátyás*: Előterjesztés a tengerfenék-domborzati nevek megváltoztatásáról *Kézirat, KV, Budapest, 1990; 96 o.*
- [4] *Márton Mátyás*: Szerkesztői előírás a 25 cm átmérőjű természetföldrajzi földgömb munkarészeinek elkészítéséhez *Kézirat, KV, Budapest, 1985; 4 o. + 2 o. mell.*
- [5] *Márton Mátyás*: Jelentés a 82 0031 munkaszámú „A Föld domborzata és vizei” című kutatási téma állásáról *Kézirat, KV, Budapest, 1989; 1 o.*
- [6] *Márton Mátyás*: Tengervízzel fedett felszínének ábrázolása kisméretarányú térképeken *Kandidátusi értekezés, ELTE, Budapest, 1991; 151 o., 85 ábra, 3+7+79 o. mell., 5 térképmell.*
- [7] *Ajtay Ágnes–Kövári József–Márton Mátyás*: Újítási javaslat új kiadványok megjelenítésére I. A Föld domborzata és vizei, II. Az óceánok *Kézirat, KV, Budapest, 1986; 4 o., 1 makett mell.*
- [8] *Kabai Zoltán*: Az Északi-Csendes-óceán földrajzinév-tára *Diplomamunka, ELTE, Budapest, 1993*
- [9] *Peck Mónika*: Az Északi-Atlanti-óceán földrajzinév-tára *Diplomamunka, ELTE, Budapest, 1993*
- [10] *Szabó Lúcia*: A Déli-Atlanti-óceán földrajzinév-tára *Diplomamunka, ELTE, Budapest, 1994*
- [11] *Tóth Katalin*: A Déli-Csendes-óceán földrajzinév-tára *Diplomamunka, ELTE, Budapest, 1995*
- [12] *Vajda Ágnes*: Az Indiai-óceán földrajzinév-tára *Diplomamunka, ELTE, Budapest, 1995*
- [13] *Dutkó András*: A Világóceán földrajzinév-tára *Diplomamunka, ELTE, Budapest, 1996*
- [14] *Galács András*: Óceánok–Sarkvidékek *Kossuth Kiadó, Budapest, 2003 – ISBN 963 09 4441 3*
- [15] *Nagy Világatlasz Topográf \*Nyír-Karta, Budapest – ISBN 963-951671-6 CM*
- [16] *Györffy János–Márton Mátyás*: Óceánok térképi ábrázolása Baranyi IV. vetületének osztott változatában *Geodézia és Kartográfia, LVI. évf., 2004/1, pp.:7–11, 4 ábra (a hátsó borítón) – HU ISSN 0016-7118*



- [17] Márton, Mátyás: Die Kartographische Darstellung der Ozeane in der geänderten Projektion IV. von Baranyi *Kartographische Nachrichten*, 56. Jahrgang – Juni 2006, Heft 3, pp.: 145–148, 4 ábra – ISSN 0022-9164
- [18] Baranyi, János: Projection Problems in School Atlases in: *Hungarian Cartographical Studies 1970 Dedicated to the Fifth International Conference on Cartography*, Stresa, Italy *Hungarian National Committee on the International Association Editing by the Geographic Research Department Institute of Surveying, Budapest, 1970*
- [19] Baranyi János és dr. Karsay Ferenc: Alakhűb világtérkép vetületek *Geodézia és Kartográfia*, 23. évf. 1971. 2. szám, pp.:108–114, 5 ábra
- [20] Baranyi János–Dr. Györffy János: A Föld újszerű ábrázolásai a mai magyar atlaszokban *Földrajzi Közlemények CXIV. (XXXVIII.) kötet, 1990. 3–4. szám, pp.: 109–117, 7 ábra*
- [21] Baranyi, János: Konstruktion anschaulicher Erdbildungen *Kartographische Nachrichten*, 37. Jahrgang – Februar 1987, Heft 1, pp.: 11–14, 13 ábra



## FÖLDTANI TURISTATÉRKÉP

A turistatérkép különböző fajtái széles körben elterjedtek, hiszen számos ember használja őket kirándulás közben. Ezzel szemben a földtani térképek csak szűk körben használatosak, s a társadalomnak csak egy rétege foglalkozik velük. Pedig a geológia tudománya szoros kapcsolatban van minden napjainkkal, s sok mindenre befolyásoló tényezőként hat; beszélhetünk itt a rajta kialakult talaj vagy növényzetről, de bármiféle építkezésről is. S mikor az ember turistatérképpel a kezében járja a természetet, akkor kerül csak igazán szoros kapcsolatba a geológiával, hiszen lépten-nyomon felszínre bukkannak a terület felépítő kőzetek. Valamennyi geológiát minden ember tanul a középiskolában, ezért nem megalapozatlan egy olyan térképnek az elkészítése, melyben a földtan és a turisztikai tematika ötvöződik. Egy, a minden napokban is használt eszköz, azaz a térkép új szerepkört tölt be azáltal, hogy kapcsolatot teremt egy speciális tudományág, a geológia és a társadalom között. A földtani turistatérkép ezzel a közvetítő szerepével szeretné az embert még közelebb vinni a geológiához, s jobban megismertetni vele környezetét miközben kirándulási szenvedélyeinek hódol.

A földtani turista térképeknek Magyarországon nincs nagy hagyománya, s Európán belül is elég új keletű ez a tematikus térkép típus. Az első geológiai turistatérképek az 1990-es évek végén jelentek meg Csehországban, Lengyelországban és Szlovákiában.

Ez az újszerű térképtípus a turistatérkép és a földtani térkép ötvözeteként jön létre. Ennek a térképegyüttesnek az elkészítése fokozott körültekintést és odafigyelést igényel, hiszen az előbb említett két térképfajta nagyon gazdag tematikával rendelkezik, s több szint és felületi jelet igényel, ami nehezíti a tiszta, jól érthető ábrázolást. Fontos tehát meghatározni, hogy a két térkép mely elemeit használjuk fel úgy, hogy az újonnan keletkezett geológiai turistatérkép tematikája még se legyen túl sűrű, s ezáltal esetleg érthetetlen, de mégis megmaradjon a turistatérkép és a földtani térkép fő célja, azaz lehessen segítségével tájékozódni, illetve le lehessen olvasni a különböző kőzettípusokat és korukat. A térkép elkészítésében nagy szerepet játszik a színek, illetve az ábrázolási módszerek jó kiválasztása, hiszen a különböző földtani formációknak megvan a nemzetközileg elfogadott egyedi színük, s ezért ez nagyon sok szint lefoglal a térkép készítésekor. Érdemes ezért ügyelni a megfelelő színárnyalatok kiválasztására, s kerülni a telített színek használatát. Arra kell törekedni, hogy a földtani és a turisztikai tematika egyensúlyban maradjon, s egyik se menjen a másik rovására. Megoldandó probléma még több felület együttes ábrázolása, de itt is a szemléletességet és érthetőséget kell előnyben részesíteni.

A térkép készítése során három probléma merül fel, ezért még a térkép megrajzolásának kezdete előtt érdemes elgondolkodni, hogy milyen programban a legcélszerűbb elkészíteni ezt a térképtípust. Kezdeti probléma lehet az alaptérképek pontos illesztése, amely például a CorelDraw-ban nem teljesen lehetséges, ezzel szemben a Microstation-ben igen, hiszen koordináta-rendszerbe helyezhetőek a térképek. A másik technikai nehézség a földtan ábrázolásakor a szigetprobléma, melyet a Microstation jól tud kezelni, a CorelDraw viszont nem. A harmadik probléma az egyes vonaltípusok létrehozása, amely a CorelDraw-ban szintén nehézséges, de pl. az Ocad-ban nagyon egyszerű. A CorelDraw azonban alkalmas a változatos grafikai megjelenítésre. Szerencsére nem kell egy programnál kikötnünk, hiszen létezik a három program között megfelelő formátum, mely segít az egyik programból a másik programba való importálásban. Meggyőződésem azonban, hogy a szoftverek átjárhatósága mindig rejt valami buktatót,

s a munkavégzés egyetlen szoftver környezetben a leghatékonyabb.

Szinte egyértelmű hogy a domborzatábrázolására a legmegfelelőbb a szintvonal, hiszen a turistatérképre és a geológiai térképre is ez a módszer jellemző.

A térképen található vízrajzi elemek általában tavi vagy mocsári üledéken helyezkednek el. Fontos a két elem jó elkülöníthetősége, ezért érdemes egymástól elütő kék színeket alkalmazni.

A turistatérképen megszokott felületi elemek közül csak a nádat és erdőt ábrázoltam, mivel ez a két jelenség lehet igazi akadály a turista számára. A megszokott felületi szín helyett felületi jelet érdemes használni, hogy ne legyen takarásban a földtan. Bár így a pontos határt nem látni, de mégis betölti tájékoztató jellegét.

A településeket átlátszóvá tettem, hogy a turista a településen belül is tájékozódjon a földtani felépítésről.

A földtant a megszokott felületi színekkel ábrázoltam, de az átlag turista számára jobban befogadhatóvá tettem, azaz a formációkat fő kőzet alkotójuk alapján csoportosítottam, s a csoportoknak adtam különböző színt, így kevesebb színt kellett alkalmaznom, s ezzel is átláthatóbbá vált a térkép. A földtani térképeken megszokott képletek helyett inkább számmal láttam el a különböző földtani egységeket. Mivel nem csak szakmabelieknek készül a térkép, így ez is könnyíti a turista számára a földtan egyszerűbb megértését. S még egy könnyítést alkalmaztam a földtannal kapcsolatban, hiszen alapvető geológiai tudása mindenkinek van a középiskolai tanulmánya által, de még se olyan közismertek a geológiában megszokott elnevezések, így a hivatalos név mellé egy közismertebb nevet is odaírtam a jelmagyarázatban.

Még egy érdekessége a térképnek, hogy a geológia a kijelölt túraútvonalak mentén van kiemelve, egy 2–2 mm-es puffer sávban, azaz itt élénkebb színeket alkalmaztam, míg a többi részen visszafogottabb színeket. Ez azért lehet hasznos, mert a turista főként azt látja, ami a turistaút mentén van, s ez által azt kiemelten látja, illetve a térkép túlterheltsége is csökken.

Egy kiegészített tematikával ellátott turistatérkép még jobban gazdagítja a kiránduló ismereteit, akár új dolgokra is felhívhatja a figyelmét. A térkép tehát egy olyan eszközzé válik ebben az esetben, amely

abban segít a turistának, hogy még jobban megismerje környezete földtanát, miközben kirándul. Ráadásul maga a térkép elkészítése új megoldásokat és rajzi megjelenítéseket hív életre.

A térkép hátrányának az hozható fel, hogy mivel két igen gazdag tematikájú térképtípust használunk fel a elkészítéséhez, így mind kettő hátrányt szenved a másik előnyére, hiszen az átörökített tulajdonságokat szűnni kell annak érdekében, hogy ne legyen túltelített a térkép. A földtani térkép már szakmailag

nem teljesen elfogadhatóvá válik, a turistatérkép pedig csorbát szenved a jó tájékozódás tekintetében. A földtan tekintetében arra kényszerülünk, hogy kevesebb és visszafogottabb színeket használjunk és a képleteket is el kell hagyni, azaz a geológiát a turisták számára le kell fordítani oly mértékben, hogy az számukra teljesen érthető legyen. A geológiai turistatérképen bár kevesebb a szín, mint egy földtani térképen, mégis ez a sokféle szín érthetlenségre adhat okot; pl. a zöld vagy kék színre könnyen azt hiheti a turista, hogy erdőt vagy tavat jelent, pedig bazaltot vagy tavi-mocsári, mocsári üledéket ábrázol. A turistatérkép növényzeti fedettsége valamilyen szinten lemarad a geológiai turistatérképről, csak felületi jelként jelenik meg az erdő, így viszont a pontos erdőhatár nem olvasható le a térképről és a kisebb tisztások, illetve nyiladékok sem. Az erdő mellett a gyümölcsös, a rét teljes mértékben lemarad, hiszen azokat is csak felületi jellel lehetne ábrázolni a geológia miatt, s akkor a térképjelek tekintetében nagyon zsúfolt lenne.

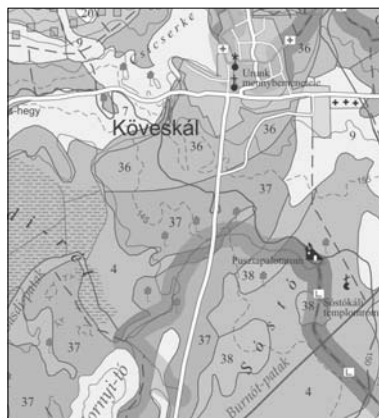
Turczy Vanda

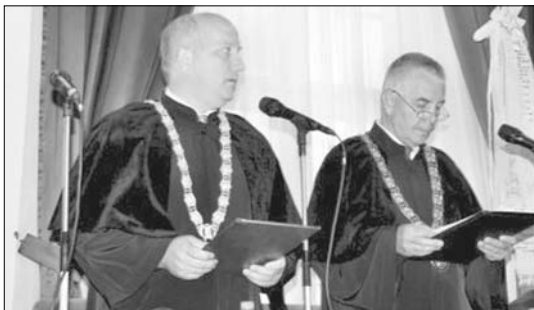
□

## NYME GEO – OKLEVÉLÁTADÓ ÜNNEPSÉGEK

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Karán a 2006/2007. tanévben 158 hallgatónak adott oklevelet.

A nappali tagozaton 57 hallgató fejezte be sikeresen tanulmányait: 14 hallgató földmérő mérnöki szakon, mérő szakirányban; 11 hallgató földmérő mérnöki szakon, térinformatika szakirányban; 12 hallgató földrendező mérnöki szakon, 20 hallgató pedig ingatlan-nyilvántartási szervező szakon. Közü-





Dr. Márkus Béla és dr. Engler Péter

lük 7 hallgató kiváló, 27 hallgató jó és 23 hallgató közepes eredménnyel végzett.

Levelező tagozaton a földmérő mérnöki szak mérő szakirányában 12 hallgató végzett: 7 hallgató jó és 5 hallgató közepes eredménnyel. Az ingatlan-nyilvántartási szervező szak levelező tagozatán 89 hallgató kapott oklevelet, illetve nyelvvizsga hiányában tanúsítványt. Közülük 6 hallgató kiváló, 57 hallgató jó és 26 hallgató közepes eredménnyel fejezte be tanulmányait.

#### Nappali tagozat

##### Földmérő mérnöki szak, mérő szakirány

Bobál Tamás	Nemes István
Czotter András	Pető Melinda
Dankovits Péter	Sipos Szilvia
Fábián András	Sólyom Imre
Gózon Gyula	Szabó Adrienn
Hetényi Zoltán	Vilics Szilvia
Kónya Norbert	Závodi Péter

##### Földmérő mérnöki szak, térinformatika szakirány

Botyánszki Tamás	Pálfi Zsanett
Katona János	Schatz Attila
Kosztend Miklós	Szente Zoltán
Muszka Réka	Tóth István (83)
Németh Gábor	Tóth István (84)
Orosz Réka	

##### Földrendező mérnöki szak

Barna Brigitta	Horváth Andor
Bognár Beáta	Kiss Norbert
Dabis Tamás	Polgári Mariann
Fejes Gábor	Szabó Noémi
Godó Attila	Turi Gábor
Hajdú Péter	Vadászi Ivet

##### Ingatlan-nyilvántartási szervező szak

Balogh Eszter	Móricz Anita
Darvalics Edina	Pataki Zoltán
Döbörhegyi Petra	Purger Éva

Fülöp Imre	Stótz Tímea
Gyöngyi Márta	Szabó Szilvia
Horváth Ágnes	Szeli Barbara
Kalapos Nóra Éva	Takács Edina
Kelemen Kinga	Tetzl Szilvia
Molnár Adrienn Piroska	Tusori Ibolya
Molnár Gábor	Vajda Orsolya

#### Levelező tagozat

##### Földmérő mérnöki szak

Boros Károly	Kovács Péter
Csapó László	Krizmanich Gergely
Csomor Tibor	Part Arnold később veszi át
Harmath András	Süveg László József
Jéló István	Szabó Krisztián
Kerekes Barna	Szalay Szabolcs

#### Ingatlan-nyilvántartási szervező szak

Ács Györgyné	Ferge István
Balla János	Ficsor Zoltánné
Balogh Andrea	Fodor Béláné
Bangáné Bakos Erzsébet	Friedreichné
Baranyiné Gyenes Györgyi	Csutorás Ildikó
Bedőné Török Adrienn	Galambosné
Boáné Ötvös Andrea	Karácsony Jolán
Bodóné Gájer	Gorza Etelka
Gyöngyi Mária	Gorza István
Buzásné Priger Piroska	Gyura Szilvia
Bükiné Lubinák Éva	Herczeg Zsuzsanna
Czétényi Krisztina	Horváth Mónika
Csillagné Bizony Ágnes	Huszi Béla
Darabánt Miklós	Iványi Hajnalka
Deme László	Juhászné
Deresné Bori Mária	Horváth Andrea
Dunka Lilla	Juhos Andrea
Ecsedi László	Kiss Béláné
Édesné Ájzert Mónika	Koi Mónika
Érsek Katalin	Kósa Barnabás
Eszes Béla	Kovács Gáborné
Eszes Béla Id.	Kuhn Gábor Miklós



Az oklevél átadó ünnepség résztvevői

Lakos Borbála  
Landiné Horváth Éva  
Lapos Anna Mária  
Látrányi Lászlóné  
Léhmánné  
Simon Stefánia  
Magyar Lászlóné  
Marokityné

Matusik Erika  
Márton Zoltánné  
Matołcsi Eszter  
Mészáros Csilla  
Mészáros Edit  
Mizseiné Drága Brigitta  
Molnár Edina  
Monzéger Károlyné  
Nagy Gáborné  
Nagy Gizella  
Nagy Lajosné  
Nagy Orsolya Zsuzsanna  
Nagy Sándorné  
Nagyné Aradi Marianna  
Némethné  
Karalyos Gyöngyi  
Némethné Kentési Mária  
Némethné  
Tombor Ottilia  
Oláh Tímea

Omaszta Petra  
Oszkó Miklós  
Pál Adrienn Csilla  
Pappné Bognár Erzsébet  
Pappné Fehér Anna  
Pusztai Krisztina  
Rimoczi Ernőné  
Salamonné  
Megyeri Gabriella  
Simon Érika  
Smajda János  
Somlai Gábor  
Surányiné  
Marcinek Erzsébet  
Szabó Dezsőné  
Szabó Lászlóné  
Székelyné Homonnai  
Krisztina  
Szűcs Istvánné  
Szűcs Lászlóné  
Tamás Róbert  
Toldi Zsuzsanna  
Tóth Tímea  
Tóthné Török Erika  
Tóthné Végbali Edina  
Vassné Baranyi Magdolna  
Viszneckiné Mészáros Mária  
Vörösné Kálmán Katalin

„**Címzetes egyetemi docens**” kitüntetést kapott:  
**Dr. Gelencsér József,**  
a Közép-dunántúli Regionális  
Közigazgatási Hivatal hivatalvezetője

**Dr. Martinovich László,**  
a Földmérési és Távérzékelési Intézet  
osztályvezetője

„**Nyugat-Magyarországi Egyetem Kiváló  
Oktatója**” kitüntetést kapta:  
**Balázsik Valéria,** adjunktus

„**Rektori Dicséret**”-ben részesült:  
**Császár Tibor,** műszaki koordinátor  
**Gyenei Irén,** könyvkötő

Végzett hallgatónknak sikeres szakmai pályafutást kívánunk, kitüntetett kollégáinknak és hallgatónknak gratulálunk.

Balázsik Valéria



## ÁLLAMVIZSGA AZ ELTE TÉRKÉPTUDOMÁNYI ÉS GEOINFORMATIKAI TANSZÉKÉN

2007. június 25-én és 26-án államvizsgán adtak számot tudásukról a végzős térképész hallgatók. Rövid előadás keretében ismertették diplomamunkájukat a térképész szakma képviselői és a tanszék oktatói előtt.

Az alábbi diplomamunkákat készítették:

1. **Balázs János:** Digitális földgömbök Tematikus földgömb-animációk  
Témavezető: Török Zsolt

A dolgozat témaválasztása időszerű, mivel az utóbbi időben a glóbuszok iránti érdeklődés megnövekedett. A modern térképészet már nem elégszik meg a hagyományos technológiákkal. A diplomamunka első fejezete rövid áttekintést ad a földgömbök történetéről, különös tekintettel a hazai földgömbkészítés néhány fontos alkotására. A jelölt munkájában a virtuális glóbusz lehetőségeit mutatja be; kartográfiai szempontból a legfontosabb kérdés a felületek előállítás, amelyet a Rhino3D szoftver adta lehetőségeken vizsgált. A háromdimenziós testként előállított

A június 30-i diplomaátadó kari tanácsi ülésen

**Dr. Csepregi Szabolcs**  
főiskolai tanár

Dr. Mihály Szabolcstól, az MFTTT elnökétől vette át – a Társaságban végzett kiemelkedő munkája elismeréseképpen – a **Lázár deák-emlékérmét**.

Az ünnepségen kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkájáért **Rektori dicséret**ben részesült:

**Balogh Eszter** és  
**Kónya Norbert.**

Kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkájáért **Dékáni dicséret**et kapott:

**Godó Attila**  
**Gyöngyi Márta** és  
**Vadászi Ivett.**

A Geoinformatikai Kar által alapított legmagasabb kitüntetést, a **GEO Emlékérmét** kapta:

**Dr. Mihály Szabolcs,**  
a Földmérési és Távérzékelési Intézet főigazgatója

glóbusz esetében maga a munkaterület és a készítés folyamata animációként is felfogható. Az elkészült munka mozgókép, így a teljes digitális térkép-animáció a diplomamunkához mellékelte DVD-n található. A szakdolgozat magas színvonalon valósítja meg a választott feladatot.

**2. Blaskó Dénes:** A vetületválasztás interaktív módszere IVP – Interaktív Vetületszerkesztő Program

Témavezető: Györffy János

Kisméretarányú térképek szerkesztésénél fontos az ábrázolt terület és tematika szempontjából a megfelelő torzulási tulajdonságokkal (pl. szögtartás) rendelkező vetület kiválasztása. Szükség lehet egy adott terület többféle vetületben való megjelenítésére szemléltetés, összehasonlítás vagy vetületválasztás céljából. A jelölt által készített IVP (Interaktív Vetületszerkesztő Program) egy olyan program, amely bármilyen leképezés eredményét meg tudja jeleníteni, amely vetületi egyenletei zárt matematikai képletekkel megadhatók. A program a kívánt vetületben (fokhálózat és kontinens-körvonalakat tartalmazó) térképvázlatot készít, ezt megjeleníti a képernyőn, és/vagy grafikus szoftverbe importálható. DXF formátumú állományt készít, ami háttér-térképként felhasználható új térkép készítésekor. A dolgozatban rövid áttekintést is van a hazánkban (diplomamunka) és más országokban készült hasonló célú programokról. A program mellé egy 49 oldalas fejlesztői leírás is készült, mely a felmerült problémák megoldását is tartalmazza. A 8 oldalas felhasználói leírás alapján mind a program telepítése, mind kezelése könnyen elsajátítható. A program nagyon jó és teljesen önálló munka, amely komoly segítséget jelenthet a térképszerkesztői feladatok megoldásában.

**3. Bobák Szilvia:** A térkép grafikai elemeinek megjelenése a propaganda célú térképeken

Témavezető: Török Zsolt

A propagandatérképek rajzi megoldásainak elemzése azért fontos, mert az általában tájékoztató jellegű, objektivitásra törekvő térképekhez képest ezeken első pillantásra is nyilvánvalóvá válik, mennyire fontos a térképész szerepe a térkép alkotásának folyamatában. A technika fejlődése és az ideológiák is közrejátszottak a 20. század elején közkedvelt és különlegesnek számító propaganda célú politikai térképek megjelenésében. A propaganda napjainkban is jelen van, de az évek során átalakult és a politikán túl, a szórakozástól a munkáig megtalálható az életünkben. A digitális kartográfia (webkartográfia) időszakában látható, hogy milyen fontos szerepet



Bobák Szilvia, Rohoncz Anita, Balázs János, Fazekas Zoltán

játszanak a térképek az információs társadalomban. A jelölt a dolgozat fejezeteiben a következőket tárgyalja: a propaganda térképek fejlődésének rövid áttekintése, a térkép és a politika kapcsolata, a propaganda térképek általános jellemzői, a térkép, mint a közlés eszköze, a különböző térképi ábrázolások stb. A dolgozat mellékleteként készült három térkép az Európai Unióról, amelyeken a megválogatott grafikus eszközök segítségével törekszik az objektív tájékoztatásra a szerző.

**4. Bolla Péter:** A GeoAr szoftver továbbfejlesztése

Témavezető: Elek István

A digitális fényképezőgépek korát éljük, a számítógépek segítségével az utólagos feldolgozás, retusálás lehetősége is nyitva áll. A jelölt saját fejlesztésű szoftver segítségével kívánja megoldani a digitális fényképek georeferálását. A program segítségével egy tájképet bele tudunk illeszteni a térbe, meg tudjuk határozni, hogy pontosan hol, milyen irányba állva készítettük a képet, majd valamilyen forrásból térvonatkozású adatokat rajzolhatunk a képre. Berajzolhatjuk, hogy merre túráztunk, vagy megvizsgálhatjuk, hogy hol húzódik az erdőben a szomszédos települések határa. Csak térbeli azonosító pontok alapján (GCP) oldható meg a georeferálás. Az adatok forrása lehet a GPS készülék, vagy internetről letölthető adatok stb. A GeoAr szoftver célja egy térinformatikai adatbázis-kezelő rendszer létrehozása. Pontszerű, vonalas és felületi elemek tárolásán kívül egy speciális geometriájú objektumot is tárol: a georeferált fényképeket. Ez adja a rendszer különlegességét. Az adatok importálásának és exportálásának a lehetősége is az adatbázishoz hozzátartozik.



Bolla Péter, Blaskó Dénes, Vikor Zsuzsanna, Rakk Gyula, Kiss Adrienn

5. **Fazekas Zoltán:** Közigazgatási változások bemutatása az internet segítségével  
Témavezető: Faragó Imre

Közigazgatási rendszerünk legfontosabb eleme mindig a megye (vármegye) volt, valamint a magyar térképészet fejlődésében is nagy szerepet játszottak a megyetérképek. A dolgozat első részében rövid összefoglalás található a magyarországi megyeszerkezet jogi és területi alakulásáról. A munka következő része már Esztergom vármegyével foglalkozik, a kiválasztott megye jól reprezentálja a kartográfiai felmerülő problémákat (területi változások, Trianonban kettévágott megye stb.). A harmadik rész a megyék/vármegyék térképi ábrázolásának történetiségét dolgozza fel röviden, sok példával. A jelölt az utolsó fejezetben foglalkozik az interneten való konkrét megvalósítással. A térképek megrajzolása CoreDRAW grafikai program alkalmazásával történt. A rajzolás követően a megfelelő rétegek exportálása EPS formátumban történt, majd Photoshop képszerkesztő program segítségével PNG formátumban lettek webre optimalizálva. A weboldal HTML leíró nyelven készült, amellyel szöveget, grafikát stb. lehet a dokumentumba beilleszteni. A dinamikus megjelenítés JavaScript-tel történt. (Melléklet: DVD.)

6. **Kiss Adrienn:** A 8. osztály tankönyveiben és munkafüzetekben lévő térképek vizsgálata a generalizálás néhány alapelve tükrében  
Témavezető: José Jesus Reyes Nunez  
„A térkép éppen a generalizáció következtében nem a tények egyszerű regisztrálását végzi el, hanem tudományos művé válik” (Radó). A generalizálás nem csak a térképet készítő számára fontos kérdés, hanem a térképolvasás szempontjából is jelentős.

A téma nehézségét tükrözi, hogy nemzetközi viszonylatban is nagyon kevés szakember foglalkozott vagy foglalkozik ezzel a szűkebb (generalizálás a tankönyvekben) kutatási területtel. A generalizálás alapfogalmainak bemutatása után, a szerző kiadónként megvizsgálja a 8. osztály földrajz tankönyveiben és munkafüzetekben található térképeket. A következő fejezetben egy saját felmérés megvalósítását mutatja be, amelyben a térképek hatását vizsgálja a diákok térképészeti-földrajzi szemléletének fejlődésében. Az eredmények elemzése után a jelölt a saját javaslata alapján készített alaptérképeket két változatban (színes és fekete-fehér), ezeknek a szerkesztési elveit az 5. fejezetben foglalja össze.

7. **Rakk Gyula:** A Kárpát – Pannon Információs Rendszer létrehozása grafikus CAD térképállományok GIS-GPS rendszerbe történő integrálására

Témavezetők: Elek István, Faragó Imre

A diplomamunka lehetőséget ad az elmúlt másfél év-tizedben született térképi állományok egy rendszerbe történő összefogására, ezáltal a Kárpát–Pannon-térség bármely területéről, bármely méretarányban készült térképállományok egy platformra és egy rendszerbe hozhatók. Ezzel a fejlesztéssel lehetőség nyílik a „hagyományos” rajzprogramokkal készült vektoros térképállományok GIS-rendszerbe való beintegrálására. Külön foglalkozik a munka az egyes nem térinformatikai szoftverekkel készült digitális állományok GIS-GPS rendszerbe történő átalakításával. A hallgató gyakorlatban is bemutatja az eljárását, egy Free Hand 10 programban készült 1:30 000-es méretarányú turistatérképet integrál GPS felhasználásra. A dolgozat másik nagy értéke annak a térinformatikai szoftverek felhasználásával és az internetes adatbázisokból készült térképnek az elkészítése, amely a Kárpát–Pannon-térség természetföldrajzi tájbeosztását fejleszti tovább és ad lehetőséget a kartográfiai bemutatásra. A dolgozathoz két melléklet tartozik: A Kárpát–Pannon-térség természeti tájbeosztása, amely az 1997-es tájbeosztás átdolgozott változata, és a GIS-rendszerben készített rajzilag is minőségi két térkép. Rakk Gyula diplomamunkája példa értékű, gyakorlati és elméleti szinten is tökéletesen oldotta meg a kitűzött feladatot.

8. **Rohonczi Anita:** Térképszerkesztés vakoknak és gyengénlátóknak: tapasztalatok, javaslatok  
Témavezető: José Jesús Reyes Nunez  
A témában utoljára hazánkban 10–15 éve végeztek kutatásokat, ezért az irodalomjegyzékben főleg külföldi hivatkozások vannak. A szerzőnek a térképé-

szettől független szakterülettel (gyógypedagógiával) is meg kellett ismerkednie. A dolgozatban áttekintést nyújt a külföldi és hazai tapasztalatokról a vakok és gyengénlátók részére készített térképekkel kapcsolatban. A jelölt a harmadik fejezetben az általa végzett rövid felmérés előkészítését, elvégzését és eredményeit is bemutatja. A negyedik fejezetben ismerteti az általa szerkesztett mintatérképet és jelkulcsát. Az elkészült térképekkel Rohonczy Anita felkereste az érintetteket és véleményüket kérte. Mind a látássérültek, mind a gyógypedagógusok pozitívan vélekedtek a térképekről.

9. **Viktor Zsuzsanna:** Gasztroturisztikai térkép és adatbázis

Témavezető: Zentai László, Turczai Gábor

A dolgozat első részében a szerző összefoglalja a gasztroturisztikai térképeket, példákkal illusztrálva. A jelölt többféle olyan feladatot oldott meg, amely a kartográfia más-más részterületének ismeretét feltételezi: alaptérkép készítése ortofotók felhasználásával, adatbázis építés, térinformatikai rendszer létrehozása (ArcGIS) és a végleges térképlap megformálása (CorelDraw). A dolgozat mellékleteként elkészült térkép esztétikai kifejezőmódja összhangban van a cseh főváros ódon hangulatával. Az akvarell jellegű háttér aprólékos kidolgozása, majd egy ArcGIS adatbázis felépítése sem volt kis feladat, amelyet teljesen önállóan kellett kikísérletezni és megvalósítani. A dolgozathoz készült még egy térinformatikai adatbázis CD-ROM adathordozón ArcGIS 9.2 verzióban.

Ismét elmondhatjuk, hogy a diplomamunkák igen sokféle témában készültek. A technikai megvalósításuk is igen magas színvonalú. A dolgozatok a Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék Könyvtárában megtekinthetők.

Gratulálunk!

Verebiné dr. Fehér Katalin



## A 2007-ES ICA TÉRKÉPRAJZ-PÁLYÁZAT EREDMÉNYEI

A Nemzetközi Térképészeti Társulás (ICA) 1993 óta két évente rendez meg a gyermekek térképrajzversenyét. Elsődleges célja a gyerekek világról alkotott képének ábrázolása és értelmezésének elősegítése. Az ICA felhívására az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, az ICA Nemzeti Bizottság, a Magyar Földrajzi Társaság és a Lázár Deák Alapít-

vány közreműködésével itthon is meghirdette a versenyeket. A felhívásra számtalan kiváló rajz készült, ezek közül egy magyar szakemberekből álló zsűri kiválasztotta a legjobb munkákat. Úgy döntött, hogy a dicséret mellett a következő öt térképrajz vehetett részt az augusztusban a 23. Nemzetközi Térképészeti Konferencia keretében megtartott nemzetközi kiállításon (Moszkva, Oroszország):

1. **Berecz Zsófia**, 11 éves  
Mű címe: Üvegablak-terv (Mercator)  
Tanár: dr. Tarnóczy Zoltán  
Szegedi Kis István Református Gimnázium, szakközépiskola és kollégium (Mezőtúr)
2. **Blaschek Emese**, 15 éves  
Mű címe: Sosem vagy egyedül! (lásd hátsó külső borítón)  
Tanár: Dorogi Lászlóné, Sikota Orsolya  
Leövey Klára Gimnázium és szakközépiskola (Budapest)
3. **Csikós Tamás**, 14 éves  
Mű címe: Kimagasló országok  
Tanár: Dorogi Lászlóné, Márványkövi Milán  
Leövey Klára Gimnázium és szakközépiskola (Budapest)
4. **Papp Melita**, 8 éves  
**Tálas Viktória**, 8 éves  
Mű címe: Élünk békében a Földön!  
Tanár: Lakatosné Kozma Andrea  
Benedek Elek Általános Iskola (Debrecen)
5. **Tarnóczy Tünde**, 13 éves  
Mű címe: A Föld és a pénz  
Tanár: Vecsei Ezékiel  
Kossuth Lajos Gimnázium (Hegyeshalom)

A szép és gondos grafikai kivitelük és eredetiségük miatt további 12 db munka is dicséretet érdemelt. Az összes díjazott munka az ICA térképrajz-verseny honlapján tekinthető meg, amelynek címe: <http://lazarus.elte.hu/hun/dolgozo/jesus/dij/2007ered.htm>.

A nyertes munkákat a Magyar Földrajzi Társaság idei Vándorgyűlésén állítottuk ki, legközelebb a Térinformatikai Világnapon tekinthetők meg, 2007. november 14-én az ELTE Lágymányosi egyetemvárosban. Ennek és más rendezvényeknek az időpontját és helyszínét különböző folyóiratokban (Földgömb, Geodézia és Kartográfia stb.), valamint az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék honlapján (<http://lazarus.elte.hu>) közöljük.

Az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, az ICA Nemzeti Bizottsága, a Földrajzi Társaság és a Lázár Deák Alapítvány köszönetét fejezi ki a tanároknak és tanulóiknak az értékes munkákért, és várjuk az újabb találkozást a 2009-es térképrajz-versenyen.

Jesus Reyes Nunez



## MEGJEGYZÉSEK DR. CSEMNICZKY LÁSZLÓ „TECHNIKUSI MUNKA?” CÍMŰ ÍRÁSÁHOZ

Mindenképpen reagálni szeretnék dr. Csemniczky László kolléga, a Geodézia és Kartográfia júliusi számában megjelent fenti című írására, részben azért, mert akik nem voltak jelen az MFTTT május 30-án tartott közgyűlésén, miután nem nevezett meg, nem tudják ki volt az a dilettáns földmérő, aki utóljára felszólalt, és részben azért, mert úgy interpretálta mondandómat, ami nem felel meg az ott elhangzottaknak.

Végül és nem utolsósorban azért is reagálok, mert tényekkel szeretném alátámasztani a felszólalásomban elhangzottakat.

Röviden összefoglalva azt mondtam, hogy a hagyományos geodéziai tevékenység, mérés, számítás, a nagyfokú automatizálás miatt már nem mérnöki végzettséget igénylő munka és emiatt a hagyományos geodézia, földmérés iránt csökkenő érdeklődés van a nyugat európai és más fejlett országok egyetemén. Csökken a hallgatók létszáma, és több egyetemen szűnt meg a hagyományos geodézia, földmérés oktatása hallgatók hiánya miatt (pl. Delft-i Egyetem Hollandiában). A földmérő szakma prioritásai megváltoztak, ma a szakma legfontosabb területe a földdel, ingatlanokkal kapcsolatos tevékenységek köre, a földügyi igazgatás (nyilvántartás, menedzsment, értékelés, földrendezés stb.). Ennek megfelelően a földmérők egyetemi oktatásában a megváltozott prioritásokat Magyarországon is jobban kellene figyelembe venni, ha nem akarjuk, hogy a földmérő szakma elveszítse jelentőségét. Felszólalásomban nem a saját szubjektív véleményemet mondtam el (bár van), hanem tényeket, tendenciákat, melyek nemzetközi tapasztalatokon alapulnak és világszerte jelentkeznek.

Úgy gondolom, hogy azért veszünk részt nemzetközi eseményeken, azért tevékenykedünk aktívan nemzetközi szervezetekben, hogy az ott elhangzottakat, nemzetközi tapasztalatokat átadjuk, a szakmát

érintő, világszerte jelentkező változásokról tájékoztassuk a kollégákat, azzal a szándékkal, hogy segítsünk. Dr. Csemniczky kolléga legnagyobb bűnömnek azt róta fel, hogy nem átalltam a fentiek nyilvánosság előtt elmondani. Ha nem nyilvánosság előtt mondom el, hogy mi történik a szakmánkat érintően a világban, hanem csak „laza sörözés” közben, súlyos mulasztást követnék el. Hiszen nem teljesíteném azon kötelességemet, melyet az MFTTT elvár tőlem és amely a FIG stratégiája szerint, a FIG bizottsági elnökök, nemzeti delegátusok egyik legfontosabb feladata, vagyis tájékoztatni kell a hazai szakembereket nemzeti tagszövetségeken keresztül, mi hangzott el a FIG konferenciákon, milyen változások, trendek, tendenciák vannak a széleskörűen értelmezett földmérés, térképészet területén. Szerettem volna még nagyobb nyilvánosság előtt felszólalni. Egyébként a Nemzetközi Földmérő Szövetség szakmai és egyéb döntéseit nem felülről (az elnökség) határozzák meg (nem úgy, mint a Mérnöki Kamarában), hanem több mint 100 nemzeti tagszövetség akarata érvényesül, figyelembe véve a világszerte bekövetkezett szakmai változásokat, új prioritásokat, a világ szegényebb részén élő társadalmak igényeit a szakmánkkal kapcsolatban, melyet az ENSZ szervezetei – FAO, Habitat stb. – Világbank, az Európai Unió is képvisel, támogat.

Mielőtt tényekkel is alátámasztom a felszólalásomban elhangzottakat, szeretném visszautasítani kollégám néhány megjegyzését, ahogy interpretálta mondandóm. Nem hiszem, hogy a közgyűlésen tett felszólalásomba elhangzottak szembe állítják a szakterületeket (ez nagy baj lenne), inkább úgy érzem, hogy a cikk írója, számomra érthetetlen okból, próbálja mondandómat hamisan interpretálni, és így valóban ellentétet szítani a szakterületek között. Amit elmondtam nyilvánvalóan nem a technikus munka úgymond, „lefokozását” jelenti. Minden foglalkozási körben vannak egyetemi végzettséget és középfokú végzettséget igénylő munkakörök. Ezek nem minősítenek a tevékenység fontosságát illetően. Pl. az egészségügyben az orvos operál, a műtős asszisztál, a nővérnek is megvan a feladata. Mind-egyik egyformán fontos, de más tudást, képzettséget igényel. A földmérő, térképész szakmában is szükség van mérnökre, technikusra, egyformán fontosak, de különböző feladatokat látnak el végzettségüknek megfelelően. Azt hiszem az nem vitatható, hogy 50 évvel ezelőtt a geodéziai mérések, számítások végrehajtásához sokkal több tudásra volt szükség, netán mérnöki diplomára, de ma a számítógép és automatizált műszerek világában ez nem feltétlenül igaz.

A másik, ki sem ejtettem a számon a mérnökgeodézia szót, hát még azt, hogy ez a részterület fon-



tos-e vagy sem. Csak azt kívántam továbbítani, hogy a hagyományos geodézia, földmérés fontossága a szakmában csökkenő tendenciát mutat a nemzetközi tapasztalatok alapján.

Cikkével kapcsolatos harmadik megjegyzésem, ha valaki nem rendelkezik megfelelő információkkal, ne közöljön számokat. A 2006. évi Müncheneri FIG kongresszus, mintegy 1100 résztvevővel, a legnagyobb létszámú szakmai esemény volt a FIG történetében. Még sosem haladta meg az 1000 főt a résztvevők száma, nemhogy a 2000-t. Lekicsinylően említette, hogy ebből 98 Nigériából és 48 Ghana-ból jött, ami egyáltalán nem baj, sőt öröndetes, hogy a fejlődő országokból, különösen Afrikából mind többen bekapcsolódnak a FIG munkájába. Ez jelzi a szervezet helyes szakmai elképzeléseit. Egyébként a nigériai küldöttek nagy számának egyik oka az volt, hogy Abuja, Nigéria fővárosa pályázott a 2011. évi FIG konferencia megrendezésére és jelenlétükkel kívántak lobbizni, hogy sikeres legyen pályázatuk.

És most nézzük a tényeket, melyek – azt hiszem – alátámasztják az MFTTT közgyűlésen történt felhívásban elhangzottakat.

1. A FIG növekvő támogatottságának, a különböző tagsági létszám gyors növekedésének az az elsődleges oka, hogy lefedi a földmérés, térképészet minden területét és még egyéb mérnöki tevékenységeket is. A 10 állandó bizottságából az 5. bizottság a méréssel, helymeghatározással, a 6. bizottság a mérnökgeodéziával foglalkozik. A FIG egyetlen szakterületet sem szorít háttérbe. A FIG nem akar szakosodni. Sőt! A konferenciák technikai szekcióin minden szakterületen annyi előadás hangzik el, amennyit bekielődnek. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján, a megváltozott szakmai prioritásokat követve, a földügyi igazgatás, kataszter témákban beküldött előadások kb. 30%-át teszik ki az összes előadásnak.

A 2006. évi Müncheneri Kongresszuson 500 előadásból 180, a 2007. évi Hong Kong-i konferencián 300 előadásból 75 hangzott el a földügyi igazgatás, kataszter témában. Ezek a számok jelzik, hogy mely terület ma a földmérő szakma prioritása és ezt nem a FIG „mondja”, hanem a világban kialakult szakmai igény.

2. Az ENSZ és szervezetei – FAO, Habitat, Fenntartható Fejlődés Irodája stb. – támogatják a FIG azon stratégiáját, hogy a Földügyi Igazgatás lehet a fenntartható fejlődés megvalósításának egyik legfőbb infrastruktúrája, intézmény rendszere. Az ENSZ szervezetek és a FIG évek óta közösen munkálkodnak azon, hogy a fejlődő országokban is létrehozzák a földügyi igazgatás jogi és intézmény rendszerét a gazdasági fejlődés elősegítése érdekében.

3. A Világbank számtalan projektet finanszíroz, elsősorban a fejlődő országokban, a földügyi igazgatás, kataszter, ingatlan-nyilvántartás intézményrendszer megteremtése érdekében. Teszi mindezt azért (nem Róbert bácsi), hogy javítsa az ingatlan, föld tulajdonjog biztonságát, létrehozzák a jelzálog rendszert, melyek a piacgazdaság működésének alapvető feltételei.

A Világbank és FIG munkakapcsolata évről évre bővül.

4. Hollandiában, Enschede városában, az ITC, nemzetközileg ismert egyetemen, 2006-ban, a világon elsőnek megnyílt a „United Nation University on Land Administration”, vagyis az ENSZ Földügyi Igazgatás Egyeteme, az ENSZ támogatásával (nem mérnökgeodéziai egyetem vagy fakultás).

Szerény információim alapján a Nyugat-Magyarországi Egyetem a GEO-ban, hamarosan egy hasonló intézmény megnyitását tervezi, valószínűleg nem véletlenül.

5. A EuroGeographics, amely az európai térképész szolgáltatók szervezete, 2003-ban született döntése alapján, kibővítette tevékenységét a kataszter, ingatlan-nyilvántartás szakterületre, hogy kiemelten kezelje ezt a szakterületet (nem a mérnökgeodéziát).

6. Az Európai Unió az utóbbi években különös gondot fordít a földügyi igazgatás szakterületre, az uniós tagállamok részvételével létrehozta az Állandó Kataszteri Bizottságot.

A fenti felsorolással csak néhány tényt kívántam kiemelni, melyek vitathatatlanul bizonyítják, melyek ma szakmánk prioritásai. Ezzel, valamint a közgyűlésen történt felszólalással nem az volt a célom, hogy szakmánk bármely területének fontosságát, létjogosultságát csökkentsem, de nem ez a célja a Nemzetközi Földmérő Szövetségnek sem. Vitatkozni, kommunikálni lehet és kell, lehetőleg minél nagyobb nyilvánosság előtt, azonban a szakmánkban bekövetkezett változásokat nem figyelembe venni végzetes hiba lenne, mert a tények makacs dolgok.

És végül még két megjegyzés. Nem biztos, hogy az MFTTT tehet a mérnökgeodéziai szakosztály tevékenységének visszaeséséről, és nem hiszem, hogy ez az oka az MFTTT tagság létszáma csökkenésének sem.

Osskó András

FIG 7 Bizottság magyar delegátus  
FIG 7 Bizottság, Kataszter, Földügyi igazgatás, elnöke

